

Motion till riksdagen 2005/06:Ju538

av **Tone Tingsgård och Agneta Gille (s)**

Översyn av sexualbrottslagstiftningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att samtyckesproblematiken i våldtäktslagstiftningen på nytt bör ses över och att förslag bör föreläggas riksdagen snarast möjligt.

Motivering

Riksdagen har nyligen beslutat om en skärpt sexualbrottslagstiftning. Fler gärningar kommer att kunna rubriceras som våldtäkt. Våldtäktsbestämmelsen utvidgas genom att kravet på tvång sätts lägre. Det är ett viktigt steg framåt för att markera kvinnors självbestämmande över sin egen kropp och sin egen sexualitet.

Sverige är en rättsstat och har höga beviskrav. Vi vill inte döma någon som är oskyldig. Att döma till ett straff förutsätter att brottet ska vara bevisat utom allt rimligt tvivel. Därför är det angeläget att en anmälan leder till en korrekt utredning, där allt bevismaterial tas till vara och dokumenteras på ett rättssäkert sätt.

Samtidigt är det viktigt att brottsoffer tas på största allvar. Idag är kvinnor rädda för själva processen och att i det offentliga rummet berätta om den största kränkningen. Bemötandet ska inte innebära en sekundär viktisering. Problematiken kring bemötandet av kvinnor som utsatts för sexualbrott är därför en angelägen fråga. Studier pekar på en sjunkande åtalsfrekvens och stora mörkertal avseende anmälningar. Det är inte en acceptabel situation.

För att utsatta kvinnor på ett klart och redigt sätt ska orka berätta vad de upplevt är det viktigt att den utsatta kvinnan, i hela rättskedjan, bemöts på ett korrekt och rättssäkert sätt. Det är också en förutsättning för att polis, åklagare, domare och nämndemän ska få en korrekt bild av vad som hänt.

Fel! Okänt namn på

Trots att det ska fungera så att en kvinnas nej ska räcka för att det ska vara frågan om våldtäkt eller sexuellt tvång, är det inte så det fungerar. Ett nej räcker inte som bevis.

Hela rättskedjan måste fungera. Behovet av fortsatt kontinuerlig utbildning och fortbildning är stort. Det är en fråga om resurser och om en prioritering inom de rättsvårdande myndigheterna.

Trots den nya lagstiftningen kvarstår den s.k. samtyckesproblematiken. Om bedömningen av huruvida en kvinna utsatts för våldtäkt ska vila på om mannen utsatt kvinnan för våld eller hot, finns en uppenbar risk för att många kvinnor inte kan visa att ett samlag genomförts mot deras vilja. Många studier och forskning visar på att det i en hotad situation kan vara en överlevnadsstrategi att inte göra motstånd. En kvinna som befärad att motstånd kan leda till strypning eller annan form av dödlig misshandel, kan ligga tyst och vettsskrämd.

I debatten om den nya lagstiftningen om sexualbrott har det från flera håll hävdats att ett krav på samtycke från kvinnan, skulle leda till ett ökat fokus på offrets handlande och beteende. Vi menar att våldtagna kvinnor redan nu utsätts för granskning av sin person och sitt beteende på ett många gånger kränkande sätt.

Ett krav på samtycke som ansvarsgrund skulle, enligt vår mening, istället fokusera mer på mannens ansvar för att skaffa sig ett uttryckligt samtycke från den kvinna som han önskar ha samlag med.

Effekterna av den nya lagstiftning, som riksdagen nyligen beslutat om, förutsätts följas upp och utvärderas. Vi anser att överväganden om frågan om kvinnans samtycke *inte* kan vänta tills en utvärdering genomförts. Frågan behöver dessutom även belysas utifrån utvecklingen av lagstiftning på området inom EU.

Stockholm den 29 september 2005

Tone Tingsgård (s)

Agneta Gille (s)